

**ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน
ของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดสระแก้ว**

**Leadership of school administrators and factors related affecting
the performance of lab schools under the sakaeo primary
educational service area office**

กมลทิพย์ ทาศิริ¹, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม² และภารดี อนันต์นาวิ³
Kamoltip Takiri¹, Charoenwit Sompongtham² and Paradee Anannawee³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน และศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลและสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 250 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24-.80 และ .38-.85 และค่าความเชื่อมั่น .97 และ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

¹ นิสิตรดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
e-mail: tuapoopurepure@gmail.com

² ผศ.ดร., บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี e-mail: charoenwit.cs@gmail.com

³ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัจจัยที่ขนาดโรงเรียน (X_3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (X_{53}) และด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน ($\hat{Y}$) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 60.20 โดยเขียนเป็นสมการในรูปแบบคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.503 + .118(X_{43}) + .055(X_{53}) + .108(X_3) + .217(X_{41})$$
 และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ดังนี้
$$\hat{Z} = .146(Z_{43}) + 0.71(Z_{53}) + .134(Z_3) + .276(Z_{41})$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน

Abstract

The purposes of this research were to determine the level of leadership of administrators school, and school performance of Lab schools under Sakeao Primary School Educational Service Area Office, and to study the relationship between leadership of school administrators affecting and the performance of the Lab schools and to study leadership of school administrators and the factors related these affected the performance of the Lab schools. The sample were 250 teachers of Lab schools selected by stratified random sampling technique. The questionnaire was used for collecting the data. It was a five-level rating scale questionnaire with the reliability of .97 and .98. Data were analyzed by using mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D), Pearson product moment correlation and stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The school leadership of the Lab schools were transformational and the transactional leadership as a whole and in each particular aspect were rated at a high level.

2. The performance of the Lab school as a whole and in each particular aspect were rated at a high level.

3. The leadership of school and the area of school factor, type of school factor, size of school factor were positively correlated with the administrators affecting the performance of Lab school at significant level of .01

4. The leadership of school and the area of school factor, type of school factor, size of school factor affected to the performance of Lab school at significant level of .05

5. The factor of the cognitive stimulation leadership (X_{43}), the passives management (X_{53}), size of school (X_3), and idealize influence (X_{41}) can predict the performance of Lab school ($\hat{Y}$) accounted for 60.20 % ($R_2=.602$) of variance. The predicted equation in raw scores was shown as follows

$$\hat{Y} = 1.503 + .118(X_{43}) + .055(X_{53}) + .108(X_3) + .217(X_{41})$$

Or can be written the forecast equation in the standard form as follows

$$\hat{Z} = .146(Z_{43}) + 0.71(Z_{53}) + .134(Z_3) + .276(Z_{41})$$

Keywords: Leadership, The performance of Lab school

บทนำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ที่จะเอื้อให้ครูมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการสร้างโอกาส และกระตุ้นให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันผู้บริหารที่มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความรู้และความตั้งใจ เสริมสร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ประสานความร่วมมือทำให้บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในที่สุด ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยอิทธิพลที่เชื่อมโยงต่อผลสำเร็จ (ถวิล มาตรเหลี่ยม, 2544) ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กร เพราะการบริหารการศึกษาจะมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม โดยสถานศึกษาจะมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่จึงจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำเข้ามาบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ผู้บริหารจึงต้องสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพราะมีความสามารถในการ

ใช้อิทธิพลโน้มน้าวใจบุคลากรในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของงานเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะทำให้เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) มีการกระจายอำนาจ หรือการเสริมสร้างพลังใจ (Empowering) เป็นผู้มีคุณธรรม (Moral agent) และมีการกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำด้วย ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ประสิทธิผลขององค์กรสูงขึ้นแม้ว่าสภาพการณ์ขององค์กรจะมีข้อจำกัดต่าง ๆ เพียงใด (รัตติกรณ จงวิศาล, 2551)

โรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนที่มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับชุมชนและสังคม มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และมีความเชี่ยวชาญ เป็นโรงเรียนต้นแบบในด้านการพัฒนาให้กับโรงเรียนอื่นได้ โดยการใช้การบริหารจัดการแนวใหม่ที่มุ่งพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ กระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการนำเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และการบริหารจัดการโดยมุ่งหวังให้เด็กไทยเป็นคนดี มีคุณภาพ และมีอนาคตที่สดใส สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.23-56)

จากการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ตามกรอบการพัฒนา 5 ด้าน ในระยะเวลาที่ผ่านมาของโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีจำนวนทั้งหมด 15 โรงเรียน มีการบริหารจัดการที่ดี แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายถึงแม้จะดำเนินการภายใต้กรอบการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝันเดียวกัน แต่โรงเรียนแต่ละแห่งมีความพร้อมแตกต่างกัน เช่น ทรัพยากร จำนวนบุคลากรในโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน ความพร้อมในการปฏิบัติงานของครู และผู้บริหาร การสนับสนุนจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานในโรงเรียนในฝันได้เท่าเทียมกัน เช่น โรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีภาระงานมากทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน บุคลากรไม่เข้าใจการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนในฝัน การจัดสรรงบประมาณล่าช้า สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว, 2556)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว จึงควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการจัดการศึกษา ปรับปรุง พัฒนาการ บริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สัมพันธ์กับผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด สระแก้ว
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด สระแก้ว
5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนใน ฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์กัน ทางบวก
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงาน ของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่ เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้วโดยศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2 แบบ โดยใช้แนวคิด ของเบสส์ และอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1991) คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ 2. ด้านการสร้างแรงตลใจ 3. ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา 4. ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ 2. ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก 3. ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ และศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ภายใต้กรอบการดำเนินงานโรงเรียนในฝันของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1. ด้านระบบบริหารและการจัดการ 2. ด้านคุณภาพนักเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3. ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5. ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สังกัด ประเภท และขนาดของโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 348 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 250 คน ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Satisfied Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สังกัด ประเภทและขนาดของโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ใช้แนวคิดของแบสส์ และอโวลิโอ (Bass & Avolio, 1990)

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงตลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล

1.2 ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก และด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ

2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน ใช้กรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านระบบบริหารและการจัดการ

2.2 ด้านคุณภาพนักเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.3 ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.4 ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.5 ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา

โดยศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สังกัด ประเภท และขนาดของ ที่ส่งผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยบรรยายประเภทศึกษาความสัมพันธ์(correlation research) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 348 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 250 คน ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Satisfied Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .38 -.85 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผู้บริหารมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24-.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 250 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจ การใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน

1.2 ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ และด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ

2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านระบบบริหารและการจัดการ ด้านพัฒนาครูและ

บุคลากรทางการศึกษา และด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ตัวแปรพยากรณ์ในภาพรวมสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยเรียงลำดับ ดังนี้

ปัจจัยด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) ปัจจัยด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (X_{53}) ปัจจัยขนาดโรงเรียน (X_3) และปัจจัยด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 60.20 ได้สมการพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝันในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.503 + .118(X_{43}) + .055(X_{53}) + .108(X_3) + .217(X_{41})$$

และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} = .146(Z_{43}) + 0.71(Z_{53}) + .134(Z_3) + .276(Z_{41})$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคลทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการฝึกอบรมพัฒนาตนเองให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพตามบทบาทของตนเอง (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2556) และเนื่องจากเป็นยุคแห่งการปฏิรูป การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาอื่น ๆ การกิจของสถานศึกษามีมากผู้บริหารคนเดียวไม่สามารถจะทำภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำสูง

จะต้องใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงจะสามารถประสานงานกับบุคคลในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยงานวิจัยของ นิศานาถ นนท์จุมจัง (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบ เปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่เขตการศึกษา สระแก้ว พบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่เขตการศึกษา สระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ภาวะผู้นำแบบการแลกเปลี่ยน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียง จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก ด้านการให้ รางวัลตามสถานการณ์ และด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารให้ สอดคล้องกับภาวะปัจจุบันที่เป็นอยู่ การทำงานในสถานศึกษาแต่ละแห่งมีกระบวนการที่ เปลี่ยนไป ครูรับผิดชอบในภาระงานมากขึ้น ทำให้สามารถบริหารดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารเป็นเพียงอำนวยความสะดวกในแต่ละงานเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะ พร แถวโธสง (2557) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอย ดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำแบบ แลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหา น้อย ดังนี้ ด้านระบบบริหารและการจัดการ ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มี กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ นักเรียน มีความสุขในการเรียนรู้ และที่สำคัญการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบนพื้นฐานทุกคน มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนโดยใช้ กระบวนการบริหารที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ ถิ่นทวี (2555) ได้ ศึกษา ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ปัจจัยสังกัดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียน

ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน และภาวะผู้นำของผู้บริหารต่างกัน ย่อมมีผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ หนองตะไกร (2548) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 มีผลการดำเนินงานสูงกว่าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 ปัจจัยประเภทของโรงเรียนความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาที่มีการเปิดสอนระดับแตกต่างกัน ทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและผลการดำเนินงานแตกต่างกันไปด้วย ปัจจัยขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากขนาดของโรงเรียนมีส่วนสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรนั้นประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อย เมื่อขนาดโรงเรียนใหญ่ขึ้น กิจกรรมในโรงเรียนมีความซับซ้อน ทำให้ประสิทธิภาพขององค์กรต่างๆที่จัดไว้อาจลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงาน ขนาดของโรงเรียนและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.1 ปัจจัยสังกัดโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน และภาวะผู้นำของผู้บริหารต่างกัน ย่อมส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ หนองตะไกร (2548) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 มีผลการดำเนินงานสูงกว่าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2

4.2 ปัจจัยประเภทของโรงเรียนส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะปรับตัว มีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล มีการส่งเสริมสนับสนุนให้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการสนับสนุนให้มีการจัดระบบนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับงานวิจัยของดารณี คงกระพันธ์ (2557) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศ องค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ปัจจัยขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทำให้มีความแตกต่างกันด้านการจัดระบบประมาณหรือทรัพยากรต่างๆทำให้มีความพร้อมที่แตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของภารดี อนันต์นาวิ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสถานการณ์โรงเรียน ประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน การสนับสนุนทางสังคมของครู และสถานะเศรษฐกิจทางสังคมภายนอก ซึ่งขนาดของโรงเรียนมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ความยุ่งยากในการบริหารของผู้บริหารจะไม่เหมือนกันจึงส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน

4.4 ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ที่จะเอื้อให้ครูมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการสร้างโอกาส และกระตุ้นให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันผู้บริหารที่มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความรู้และความตั้งใจ เสริมสร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ประสานความร่วมมือทำ

ให้บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในที่สุด ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยอิทธิพลที่เชื่อมโยงต่อผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ พรหมิ (2559) ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน การวิจัยในชั้นเรียน พฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ตัวแปรพยากรณ์ในภาพรวมสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) ปัจจัยด้านการบริหารแบบวางแผนเชิงรับ (X_{53}) ปัจจัยขนาดโรงเรียน (X_3) และปัจจัยด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) จากผลการวิจัย พบว่า สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 60.20 ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว (2556) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผู้บริหาร และครูให้เป็นมืออาชีพ โดยปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานให้เอื้อต่อการพัฒนาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาให้ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ครูและผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณิ คงกระพันซ์ (2557) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา (X_1) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา (X_2) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ($\hat{Y}$) ได้ร้อยละ 94.4 และสามารถร่วมกันทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในฝันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล เพื่อจะได้รู้ถึงความต้องการ

ต้องการของผู้ร่วมงาน และมอบหมายงานได้ตรงตามความสามารถ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรมีการให้คำแนะนำ การนิเทศติดตาม ไม่ควรปล่อยให้งานเกิดความผิดพลาดเสียก่อน

3. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ผู้บริหารควรเน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์หารายได้ระหว่างเรียน

4. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน และภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน ดังนั้น ผู้บริหารควรใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

5. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน และปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว และสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน คือด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (X_{53}) ปัจจัยขนาดโรงเรียน (X_3) และด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) จึงเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นพิเศษเพื่อให้ผลการดำเนินงานมีคุณภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จริยาภรณ์ พรหมมิ. (2559). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- ดารณี คงกระพันธ์. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- ถวิล มาตรเลี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ *School Based Management: SBM*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- นิตานาถ นนท์จุมจัง. (2552). การศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน และ ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- ปิยะพร แฉวไรสง. (2557). ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- รสสุคนธ์ ถิ่นทิว. (2555). ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (*Transformational Leadership*) ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง. เข้าถึงได้จาก <http://www.siamhrm.com/report/management>

วันเพ็ญ หนองตะไกร. (2548). *ผลการดำเนินงานและแนวทางเสริมสร้างการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว*.งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (2556). *ข้อมูลพื้นฐานและการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1.*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

Bass, B. M.& Avolio (1991). *Transformational leadership: Industrial, military and education impact*. New York: Free Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.